

Dictamen en relació amb la consulta d'una Fundació de l'àmbit educatiu sobre la necessitat d'identificar i demanar l'autorització d'ús de la imatge de les persones amb la finalitat de publicar un llibre de commemoració amb imatges de l'escola i de tota la comunitat educativa al llarg dels anys

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una Fundació de l'àmbit educatiu (en endavant, la Fundació), en què es demana dictamen a aquesta Autoritat en relació amb la publicació, per part de les seves escoles, d'un llibre de commemoració amb imatges de l'escola i de tota la comunitat educativa al llarg dels anys.

La consulta explica que la Fundació demanarà l'autorització del consentiment específica per a aquest tractament a les persones que actualment formen part de la comunitat educativa de l'escola. Segons la consulta, interessa saber si la Fundació hauria de demanar l'autorització d'ús de la imatge d'aquelles persones que ja no estan a l'escola i que poden ser tant del curs anterior com de fa més de cinquanta anys.

Analitzada la petició, que no s'acompanya de més informació, i vista la normativa vigent aplicable i l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent.

I

(...)

II

Segons la consulta, la Fundació es dedica a l'ensenyament i ostenta la titularitat de diversos centres educatius a Catalunya. La consulta afegeix que, amb motiu d'algunes celebracions de les escoles, aquestes volen publicar un llibre de commemoració amb imatges de l'escola i de tota la comunitat educativa al llarg dels anys.

La consulta explica que demanarà l'autorització del consentiment específica per aquest tractament a les persones que actualment formen part de la comunitat educativa de l'escola. Dit això, la consulta pregunta *“si hauria de demanar l'autorització d'ús de la imatge d'aquelles persones que ja no estan a l'escola i que poden ser tant del curs anterior com de fa més de cinquanta anys.”*

Situada la consulta en aquests termes, cal partir de la base que, segons l'article 4.1) del Reglament (UE) 2016/679, de 27 d'abril, general de protecció de dades (RGPD), són dades de caràcter personal *“toda información sobre una persona física identificada o identificable («el interesado»); se considerará persona física identificable toda persona cuya identidad pueda determinarse, directa o indirectamente, en particular mediante un identificador, como por ejemplo un nombre, un número de identificación, datos de localización, un identificador en línea o uno o varios elementos propios de la identidad física, fisiológica, genética, psíquica, económica, cultural o social de dicha persona;”*

És informació personal sotmesa als principis i garanties de la normativa de protecció de dades (RGPD i Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD)), tota aquella informació que es refereixi a persones físiques vives que pugui aparèixer als llibres commemoratius a què es refereix la consulta, no només les seves dades identificatives, sinó altres dades professionals per

exemple, dels mestres de l'escola), així com les fotografies a què específicament es refereix la consulta.

Cal tenir en compte, i això seria aplicable tant a les fotografies de persones que actualment formen part de la comunitat educativa, com a les fotografies de persones que ja no en formen part, de les que pugui disposar la Fundació en els seus arxius que, per tal que els principis i garanties de l'RGPD resultin aplicables és fonamental discernir si les imatges que podrien formar part del llibre commemoratiu es refereixen a persones físiques "identificades o identificables" (art. 4.1 RGPD, citat).

En el supòsit que les persones que puguin aparèixer en aquestes fotografies no resultessin recognoscibles sense esforços desproporcionats, aquestes persones no serien identificades o identificables, i per tant la legislació de protecció de dades no seria d'aplicació. Des de la vessant del dret a la protecció de dades, no hi hauria inconvenient per incloure aquestes imatges en el llibre commemoratiu i publicar-les.

Així mateix convé assenyalar que la normativa de protecció de dades no s'aplica a la protecció de dades personals de persones mortes (considerant 27 RGPD i art. 2.2.b) LOPDGDD), sens perjudici del que preveu l'article 3.1 de l'LOPDGDD, segons el qual:

"1. Las personas vinculadas al fallecido por razones familiares o de hecho así como sus herederos podrán dirigirse al responsable o encargado del tratamiento al objeto de solicitar el acceso a los datos personales de aquella y, en su caso, su rectificación o supresión. (...)."

III

Pel que fa a la licitud del tractament (art. 5.1.a RGPD), l'article 6 de l'RGPD disposa el següent:

"1. El tratamiento solo será lícito si se cumple al menos una de las siguientes condiciones:

- a) **el interesado dio su consentimiento para el tratamiento de sus datos personales para uno o varios fines específicos;***
  - b) **el tratamiento es necesario para la ejecución de un contrato en el que el interesado es parte o para la aplicación a petición de este de medidas precontractuales;***
  - c) **el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento;***
  - d) **el tratamiento es necesario para proteger intereses vitales del interesado o de otra persona física;***
  - e) **el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos conferidos al responsable del tratamiento;***
  - f) **el tratamiento es necesario para la satisfacción de intereses legítimos perseguidos por el responsable del tratamiento o por un tercero, siempre que sobre dichos intereses no prevalezcan los intereses o los derechos y libertades fundamentales del interesado que requieran la protección de datos personales, en particular cuando el interesado sea un niño.***
- (...)."*

Respecte el tractament d'imatges de persones físiques que en el moment de formular-se la consulta formen part de la comunitat educativa, la consulta explica que la Fundació

demanarà l'autorització del consentiment específica per a aquest tractament a les persones que actualment formen part de la comunitat educativa de l'escola.

En aquest sentit, disposar del consentiment de les persones físiques que actualment formen part de la comunitat educativa, suposa una base jurídica adequada i suficient per a la finalitat objecte de consulta, és a dir, per a la publicació d'imatges i, si escau, d'altres dades identificatives que poguessin acompanyar el text del llibre commemoratiu (noms i cognoms, tasques de formació i educatives que pugui desenvolupar una persona al centre educatiu, etc), als efectes del que disposa l'article 6.1.a) RGPD.

Així, si la Fundació, com té previst fer segons la informació aportada, obté el consentiment (article 4.11 RGPD) d'aquestes persones, la inclusió d'aquestes fotografies en el llibre commemoratiu s'adequaria al principi de licitud.

Tenint en compte que algunes de les fotografies en qüestió poden ser de menors que actualment formen part de l'escola, pel que fa a la recollida del consentiment que preveu fer per l'escola, cal tenir en compte el que disposa l'article 7 de l'LOPDGDD:

“1. El tratamiento de los datos personales de un menor de edad únicamente podrá fundarse en su consentimiento cuando sea mayor de catorce años. Se exceptúan los supuestos en que la ley exija la asistencia de los titulares de la patria potestad o tutela para la celebración del acto o negocio jurídico en cuyo contexto se recaba el consentimiento para el tratamiento.

2. El tratamiento de los datos de los menores de catorce años, fundado en el consentimiento, solo será lícito si consta el del titular de la patria potestad o tutela, con el alcance que determinen los titulares de la patria potestad o tutela.”

La recollida del consentiment en aquest cas haurà d'anar acompanyada de la informació que exigeix l'RGPD. En el cas que siguin els propis interessats els que aportin fotografies a l'escola per a la finalitat de publicar el llibre commemoratiu, caldria informar-los en els termes de l'article 13 de l'RGPD. En el cas que es tractés de fotografies de persones que actualment formen part de la comunitat educativa i que l'escola hagués recollit per altres vies, i no directament dels afectats, cal informar-los en els termes de l'article 14 RGPD.

En qualsevol cas, fem notar que aquesta informació s'ha de facilitar als afectats *“de forma concisa, transparent, intel·ligible i de fàcil accés, en un llenguatge clar i senzill, en particular qualsevol informació dirigida a un nen. (...).”* (art. 12 RGPD).

IV

Fetes aquestes consideracions, ens centrem en el que és pròpiament l'objecte de consulta, és a dir, la necessitat de recollir el consentiment de les persones que apareixen en fotografies que podrien incloure's en el llibre commemoratiu, i que ja no en formen part en el moment d'emetre aquest dictamen.

Partint de la base que aquestes fotografies incloguin la imatge de persones físiques identificades o identificables, convé examinar la possible base jurídica de la difusió d'aquestes imatges.

Òbviament disposar del consentiment de les persones afectades, que ja no formen part de la comunitat educativa, podria ser, també, una base jurídica que habiliti la inclusió de fotografies d'aquestes persones en el llibre commemoratiu (ex. art. 6.1.a) RGPD). Ara bé, per la informació aportada, aquesta via de legitimació per a la publicació de les fotografies

de persones que en el moment de formular-se la consulta ja estan desvinculades de l'escola, a la pràctica podria no ser factible amb caràcter general.

Per la informació disponible, la finalitat principal que es vol donar a la publicació de les imatges s'emmarca en reflectir i documentar la història d'aquestes escoles.

Per això, cal examinar la concurrència d'altres bases jurídiques que habilitin el tractament, en concret, la previsió de l'article 6.1.f) de l'RGPD, segons el qual el tractament seria lícit si és necessari per a la satisfacció d'interessos legítims del responsable (art. 4.7 RGPD), en aquest cas, la Fundació.

Fem notar que la previsió de l'article 6.1.f) de l'RGPD no és una novetat sinó que amb anterioritat ja estava prevista aquesta mateixa base legal a l'article 7.f) de la Directiva 95/46/CE, d'aplicació directa a Espanya, tal com va reconèixer la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 24 de novembre de 2011.

La mateixa exposició de motius del RGPD en el seu considerant 47, posa com un exemple que podria justificar l'aplicació de la base jurídica de l'interès legítim els casos en què existeix una relació prèvia entre el responsable i l'interessat, com succeeix en el cas que ens ocupa, en què les persones que podrien aparèixer en el llibre commemoratiu tenen o han tingut una vinculació laboral (professorat i altre personal vinculat a l'escola), o una vinculació com a alumnes escolaritzats als centres educatius. En qualsevol cas el considerant 47 posa l'accent en la necessitat d'efectuar una *“avaluació meticulosa inclús en aquelles situacions en que l'interessat pugui preveure de forma raonable, en el moment i en el context de la recollida de les dades personals, que pugui produir-se un tractament amb aquesta finalitat”*.

En qualsevol cas, un cop identificada l'existència d'un interès legítim caldrà efectuar una ponderació d'interessos que determini si l'interès legítim és prevalent i, per tant, base suficient per a la realització del tractament que es pretén portar a terme.

En la ponderació o prova de sospesament que requeriria l'aplicació de l'article 6.1.f) es poden tenir en compte els criteris definits pel Grup de Treball de l'Article 29 (GT 29), que va analitzar l'aplicació de l'interès legítim en el *“Dictamen 06/2014 sobre el concepte d'interès legítim del responsable del tractament de les dades en virtut de l'article 7 de la Directiva 95/46/CE”*. Aquests criteris serien traslladables a la regulació continguda en l'article 6.1.f) de l'RGPD per determinar si, a la vista de les circumstàncies concretes del cas (els drets i interessos implicats, les expectatives raonables que poden tenir els afectats en la seva relació amb el responsable i les salvaguardes ofertes pel responsable), resulta adequat o no acudir a aquesta base legal.

Així, per efectuar la ponderació d'interessos i determinar si existeix un interès legítim que pugui fonamentar el tractament de les dades s'han de tenir en consideració l'interès legítim del responsable o de tercers; l'impacte del tractament sobre els interessats; i finalment les garanties addicionals que s'apliquin als tractaments.

Tal i com es preveu a l'RGPD, d'acord amb el principi de responsabilitat proactiva i transparència, tot aquest procés d'anàlisi ha de quedar degudament fonamentat i exposat per escrit, de manera detallada, per tal de donar transparència i seguretat jurídica als interessats dels tractaments de que es tracti, així com per revisar i verificar el compliment i adequació al que es va determinar, quan sigui necessari.

Així mateix, d'acord amb el dret d'informació previst a l'article 13 de l'RGPD, cal facilitar als interessats tota la informació que s'especifica en aquell article i que, per al cas de tractaments basats en l'article 6.1.f), requerirà, a més, identificar els interessos legítims

del responsable o d'un tercer (en el cas objecte de consulta, la Fundació), en que es fonamenti el tractament.

V

Interessos legítims perseguits

Partint de l'esquema esmentat, en primer lloc cal tenir en compte quins serien els interessos legítims perseguits per la Fundació amb el tractament de les dades, atenent a la informació de què es disposa.

Per la informació disponible la finalitat principal que es vol donar a la publicació de les imatges s'emmarca en reflectir i documentar la història d'aquestes escoles, amb motiu d'algunes celebracions que duen a terme. Així, es pot considerar que la finalitat del tractament, que pretén la Fundació, és una finalitat de caire cultural i divulgatiu de la història i la trajectòria de les escoles que formen part de la Fundació.

En concret, la publicació del llibre commemoratiu podria entendre's com un tractament que *"es beneficia del reconeixement jurídic o normatiu, social o cultural de la comunitat afectada"*, que és un dels factors que té en compte el Dictamen del GT 29.

Partint d'aquesta premissa, als efectes de considerar-ne la legitimitat, cal tenir en compte que, segons l'article 85.1 de l'RGPD (en connexió amb el considerant 153 RGPD): *"1. Los Estados miembros conciliarán por ley el derecho a la protección de los datos personales en virtud del presente Reglamento con el derecho a la libertad de expresión y de información, incluido el tratamiento con fines periodísticos y fines de expresión académica, artística o literaria."*

Atès que la finalitat que concorreria en aquest cas pot emmarcar-se en un sentit ampli en un exercici d'expressió de tipus acadèmic, cultural, o de divulgació històrica, per part d'una institució educativa, cal tenir en compte que, segons el considerant 4 de l'RGPD:

"El derecho a la protección de los datos personales no es un derecho absoluto sino que debe considerarse en relación con su función en la sociedad y mantener el equilibrio con otros derechos fundamentales, con arreglo al principio de proporcionalidad. El presente Reglamento respeta todos los derechos fundamentales y observa las libertades y los principios reconocidos en la Carta conforme se consagran en los Tratados, en particular el respeto de la vida privada y familiar, del domicilio y de las comunicaciones, la protección de los datos de carácter personal, la libertad de pensamiento, de conciencia y de religión, la libertad de expresión y de información, la libertad de empresa, el derecho a la tutela judicial efectiva y a un juicio justo, y la diversidad cultural, religiosa y lingüística."

Constatem, doncs, als efectes de l'anàlisi de proporcionalitat que cal realitzar, que la finalitat que persegueix el tractament de la informació consistiria en la divulgació de tipus cultural o històrica, la legitimitat de la qual reconeix, en principi, l'RGPD, si es concilia amb el dret a la protecció de dades, en els termes que analitzem a continuació.

Conseqüències per a les persones afectades

Des de la perspectiva de la ponderació necessària, cal identificar també l'impacte i conseqüències que el tractament podria suposar per als interessats, als efectes de considerar si concorre la base jurídica de l'article 6.1.f) de l'RGPD.

A la llum dels factors que esmenta el GT 29, cal tenir en compte en primer lloc la naturalesa de les dades tractades. En aquest sentit, si bé el tractament no afecta directament a dades considerades com d'especial protecció (art. 9 RGPD), sens perjudici de les consideracions que farem més endavant, la publicació del llibre comporta posar a disposició d'un gran nombre de persones les imatges dels afectats i la seva vinculació (laboral, docent o com a exalumnes) amb una institució escolar determinada.

Això suposaria, objectivament, un cert impacte en la privacitat d'aquestes persones, la vinculació de les quals amb les escoles ja hauria conclòs.

Convé tenir en compte un altre dels factors apuntats pel GT 29, com són *“les expectatives raonables de l'interessat, especialment en relació amb l'ús i la revelació de les dades en el context pertinent”*.

Si bé una persona vinculada laboralment amb una institució educativa pot tenir l'expectativa que les seves dades es tractaran per a tot allò que requereixi aquesta vinculació laboral, certament la inclusió d'imatges en un llibre amb finalitats culturals i divulgatives (per bé que pugui ser legítim), va més enllà del que exigeix estrictament aquesta relació laboral.

En general, entre una empresa i el seu personal (en aquest cas, personal docent, administratiu, etc.), es pot donar per definició una relació d'un cert desequilibri. Aquesta relació no hauria de fonamentar un tractament de dades personals que vagi més enllà del que és pròpiament la relació laboral, a menys que tingui una base jurídica suficient. Com ha quedat apuntat, la vinculació laboral de persones que en el passat haguessin prestat serveis a l'escola, no justificaria necessàriament la inclusió de la seva imatge en el llibre.

Pel que fa als exalumnes i famílies d'aquests, que puguin aparèixer en les fotografies, tenint en compte que aquesta vinculació amb la Fundació ja hauria conclòs fa anys, podem entendre que l'expectativa d'aquestes persones respecte la seva privacitat no inclou necessàriament el tractament de la seva imatge amb la finalitat prevista (és a dir, les persones ja desvinculades de l'escola, poden tenir més aviat l'expectativa que les seves dades personals ja no han de ser objecte de tractament per part de l'escola).

Malgrat el que s'acaba d'exposar, convé recordar que l'RGPD disposa que el dret dels Estats ha de conciliar el tractament de dades (en aquest cas, fotografies relacionades amb la història de les escoles), que es duu a terme amb un interès històric, científic o cultural rellevant, amb el dret a la protecció de dades.

En aquest sentit, la captació i la publicació de la imatge gràfica de persones identificades o identificables afecta al dret a la pròpia imatge (article 18.1 CE). Per tant, cal fer especial referència, als efectes de la ponderació necessària, a la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.

El dret a la pròpia imatge es pot definir com un dret que té *“cada individu a que els demás no reproduïxin els caràcters essencials de la seva figura sense el consentiment del subjecte, de tal manera que tot acte de captació, reproducció o publicació per fotografia, film o un altre procediment de la imatge d'una persona en moments de la seva vida privada o fora d'ella suposa una vulneració o atac al dret fonamental a la imatge, com també ho és la utilització per a fins publicitaris, comercials o de naturalesa anàloga”* (STS de 27 de març de 1999).

D'acord amb l'article 7.5 de la Llei orgànica 1/1982, de 5 maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge (en endavant, LO 1/1982), té consideració d'intromissió il·legítima en el dret a la pròpia imatge, entre d'altres supòsits, *“la captación, reproducción o publicación por fotografía, filme o cualquier otro procedimiento, de la imagen de una persona en lugares o momentos de su vida privada o fuera de ellos, salvo los casos previstos en el artículo 8.2.”*

Segons l'article 8.1 de la LO 1/1982:

“No se reputarán, con carácter general, intromisiones ilegítimas las actuaciones autorizadas o acordadas por la Autoridad competente de acuerdo con la ley, ni cuando predomine un interés histórico, científico o cultural relevante.”

El mateix article 8, en el seu apartat 2, estableix que el dret a la pròpia imatge no impedirà, entre d'altres supòsits, *“su captación, reproducción o publicación por cualquier medio cuando se trate de personas que ejerzan un cargo público o una profesión de notoriedad o proyección pública y la imagen se capte durante un acto público o en lugares abiertos al público”* (apartat a) ni *“la información gráfica sobre un suceso o acaecimiento público cuando la imagen de una persona determinada aparezca como meramente accesoria”* (apartat c).

Vistes aquestes previsions (arts. 7 i 8 LO 1/1982), d'entrada, per la informació de què es disposa, es pot considerar que la publicació d'un llibre commemoratiu per part d'una Fundació de l'àmbit educatiu, que agrupa diversos centres a Catalunya, podria tenir un interès històric i cultural rellevant, de manera que una publicació d'aquest tipus no suposaria una intromissió il·legítima en els drets de les persones que puguin aparèixer en el llibre.

Respecte la previsió de l'article 8.2.c) LO 1/1982, el Tribunal Suprem vincula l'accessorietat d'una imatge a la naturalesa de l'acte, la recognoscibilitat dels subjectes que en ella apareguin, la major o menor proporció que ocupen en la fotografia, la rellevància pública de la persona o el fet d'ocupar una professió de notorietat o de projecció pública, o la directa relació entre la imatge publicada i el contingut de la informació que l'acompanya, entre d'altres circumstàncies.

Per al Tribunal, la intromissió quedaria justificada en la mesura en què la imatge sigui captada de manera accidental i secundària en relació amb la resta de la informació gràfica en què s'insereix (SSTS de 22 de febrer de 2007 i de 20 de juliol de 2011).

Per bé que la consulta no ho detalla, per la informació de què es disposa i la finalitat pretesa (publicació d'un llibre commemoratiu de la història de les escoles de la Fundació), és possible que les fotografies en qüestió es refereixin majoritàriament a l'organització d'actes de diversa naturalesa per part de les escoles, no només activitats lectives, sinó també lúdiques, esportives, excursions, celebracions de festes o actes culturals, etc. En definitiva, esdeveniments públics actes que es puguin considerar propis i habituals d'un centre escolar i que es puguin qualificar com actes o d'esdeveniments públics als efectes del que descriu la LO 1/1982.

En la mesura que les imatges seleccionades per al llibre commemoratiu s'adeqüin a aquesta finalitat i les persones que hi apareguin no ho facin d'una manera principal o protagonista, es pot considerar que aquestes fotografies serien, en termes de la LO 1/1982, *“merament accessòries”*, en el sentit que la imatge de les persones que hi puguin aparèixer seria secundària o complementària al que seria la informació gràfica principal, referida a la realització dels propis actes, celebracions o esdeveniments propis de la funció educativa i cultural que al llarg dels anys s'ha dut a terme a les escoles.

A més, en funció de la naturalesa de l'acte públic de què es tracti, no pot descartar-se que en alguns casos la informació gràfica captada es refereixi a persones que exerceixen un càrrec públic o una professió de projecció pública. D'acord amb el TS, aquesta projecció pública es reconeix en general per diverses raons, com ara, per l'activitat política, per la professió, per la relació amb un succés important, per la transcendència econòmica i per la relació social, entre d'altres circumstàncies (STS de 17 de desembre de 1997).

Les previsions de la LO 1/1982, citades, podrien habilitar la inclusió en el llibre commemoratiu d'imatges de persones identificables, a través de fotografies, que hagin participat en les activitats pròpies dels centres escolars de la Fundació al llarg dels anys, si la imatge d'aquestes persones apareix com a merament accessòria, en el sentit de l'LO 1/1982 i de la jurisprudència esmentada.

Garanties addicionals

En principi, i en els termes de la normativa estudiada (principalment, l'LO 1/1982), la difusió en el llibre commemoratiu d'imatges de persones que, en el passat, hagin format part de les escoles de la Fundació, podria tenir una base jurídica adequada (art. 6.1.f) RGPD), sempre que de la ponderació entre els elements que s'acaben d'exposar i les garanties addicionals que, en els termes del GT 29, en resulti una prevalença a favor de la consecució de l'interès legítim perseguit.

Per això, als efectes de trobar un equilibri entre els diferents drets i interessos en joc (d'una banda, la finalitat de la Fundació i, de l'altra, els drets dels afectats), adquireixen una especial rellevància les garanties que s'ofereixin a les persones afectades.

Com fa avinent el GT 29 en el Dictamen esmentat, les garanties addicionals per impedir un impacte indegut sobre els interessats, inclouen:

- *la minimització de les dades (per exemple, limitacions estrictes sobre la recopilació de dades o la seva eliminació immediata després del seu ús);*
- *mesures tècniques i organitzatives per garantir que les dades no puguin utilitzar-se amb la finalitat d'adoptar mesures o emprendre altres accions en relació amb les persones ("separació funcional");*
- *ús extensiu de tècniques d'anonimització, agregació de dades, tecnologies de protecció de la intimitat, protecció de la privacitat des del disseny, avaluacions de l'impacte relatiu a la protecció de dades i a la intimitat;*
- *augment de la transparència, dret general i incondicional d'exclusió voluntària, portabilitat de les dades i mesures relacionades per capacitar als interessats."*

a) El principi de minimització exigeix que els responsables tractin només les dades personals que siguin *"adequades, pertinents i limitades a allò necessari en relació amb les finalitats del tractament"* (art. 5.1.c) RGPD).

Així, la revisió per part de la Fundació, de forma prèvia a la difusió de les imatges, de les imatges que es volen difondre, suposa una garantia d'aplicació necessària des de la perspectiva del principi de minimització. Aquest és un aspecte que no es concreta a la consulta, però que s'hauria d'implementar ineludiblement.

L'RGPD protegeix determinades categories de dades de forma reforçada. En concret, l'article 9.1 RGPD disposa que: *"Quedan prohibidos el tratamiento de datos personales que revelen el origen étnico o racial, las opiniones políticas, las convicciones religiosas o*

filosóficas, o la afiliación sindical, y el tratamiento de datos genéticos, datos biométricos dirigidos a identificar de manera unívoca a una persona física, datos relativos a la salud o datos relativos a la vida sexual o las orientaciones sexuales de una persona física.”

Cal tenir en compte que aquesta prohibició general no resulta d'aplicació, entre d'altres supòsits previstos a l'article 9.2 RGPD, quan l'afectat dona el consentiment explícit al tractament, o quan el tractament es refereix a “*dades que l'interessat ha fet manifestament públiques*”, entre d'altres circumstàncies. Llevat que es compti amb alguna de les excepcions de l'article 9.2 RGPD cal evitar publicar fotografies on aparegui informació que reveli alguna d'aquestes dades.

No sembla que el mer fet que una persona hagi assistit a una escola amb un determinat ideari religiós pugui considerar-se com una dada sobre les conviccions religioses que impedeixi la publicació de la imatge en una obra d'aquest tipus, però en canvi sí que caldria excloure imatges en les que aparegui d'una manera directa qualsevol tipus de pràctica religiosa, llevat que pugui considerar-se que la mateixa persona ha fet manifestament pública aquesta dada, o que concorre alguna altra de les excepcions previstes a l'article 9.2 RGPD.

La publicació d'un llibre com el que ens ocupa requeriria una prèvia “*avaluació meticulosa*”, en els termes de l'RGPD, d'aquell material fotogràfic que pugui posar de manifest situacions que puguin afectar o donar informació de categories especials de dades (p. ex. dades de salut) o que puguin reflectir moments penosos o d'especial aflicció per a les persones que hi apareixen, o d'altres tipus de situacions greus o d'especial intimitat de les persones afectades. Caldria evitar, en qualsevol cas, imatges captades en moments en què no resultés previsible la seva captació per a les persones que hi apareixen. La publicació d'aquest tipus de fotografies sí podria suposar un impacte negatiu significatiu per a la privacitat i els drets dels afectats que, sota la perspectiva dels criteris del Dictamen del GT 29, cal tenir especialment en compte. Per tant, l'aplicació del principi de minimització en els termes apuntats seria una garantia clau per reduir aquest impacte.

b) En aplicació del **principi transparència** (art. 5.1.a) RGPD), caldria que, prèviament al tractament de la informació (és a dir, prèviament a la publicació del llibre commemoratiu), la Fundació informi del dit tractament a les persones afectades per tal que puguin conèixer que es pretén realitzar aquest tractament (la publicació del llibre).

En el cas que això no sigui possible perquè el centre no disposi d'informació actualitzada, podria fer-ho, per exemple, a través del seu web corporatiu, a través de les associacions d'exalumnes, si n'hi ha, o per qualsevol altre sistema adequat, per tal de donar l'opció a les persones afectades per oposar-se al tractament, i, per tant, que la Fundació hagi d'excloure alguna fotografia del llibre commemoratiu i reduir, així, l'impacte en la privacitat de les persones afectades.

c) Cal assegurar que les persones afectades tindran **l'opció d'oposar-se al tractament** i d'excloure la seva imatge de la publicació del llibre.

D'entrada, l'RGPD exigeix que la protecció de la privacitat dels afectats per qualsevol tractament s'articuli ja des del disseny de qualsevol tractament (art. 25 RGPD), i que s'integrin les garanties necessàries per tal de protegir adequadament aquesta privacitat, prèviament a l'inici del tractament.

La normativa de protecció de dades preveu que els afectats, és a dir, les persones la imatge de les quals s'inclouï en fotografies de què disposa la Fundació, poden exercir els seus drets d'accés, rectificació, supressió o d'oposició, entre d'altres, en relació amb el tractament de les seves dades personals (arts. 15 i ss RGPD).

En atenció als supòsits examinats, convé fer referència, especialment, al dret d'oposició, previst a l'article 21 de l'RGPD, segons el qual:

*“1. El interesado tendrá derecho a oponerse en cualquier momento, por motivos relacionados con su situación particular, a que datos personales que le conciernan sean objeto de un tratamiento basado en lo dispuesto en el artículo 6, apartado 1, letras e) o f), incluida la elaboración de perfiles sobre la base de dichas disposiciones. El responsable del tratamiento dejará de tratar los datos personales, salvo que acredite motivos legítimos imperiosos para el tratamiento que prevalezcan sobre los intereses, los derechos y las libertades del interesado, o para la formulación, el ejercicio o la defensa de reclamaciones.
(...).”*

En el cas de les fotografies que es puguin publicar en base al consentiment de l'afectat (de persones que actualment formen part de la comunitat educativa, i també de persones que n'hagin format part en el passat, respecte les quals sigui factible, sense esforços desproporcionats, recollir el seu consentiment), la previsió de l'article 21.1 RGPD no s'aplica.

Per als casos referits a imatges de persones físiques identificades o identificables que ja no formen part de la comunitat educativa, la publicació de les quals, com ha quedat exposat, podria trobar base jurídica suficient en l'article 6.1.f) RGPD, la Fundació haurà de facilitar un canal fàcil (o diversos) per a poder exercir el dret d'oposició al tractament de la seva imatge (inclusió de la fotografia en el llibre commemoratiu).

Per tot l'exposat, des de la perspectiva de la normativa de protecció de dades, el tractament objecte de consulta podria tenir suficient base jurídica (art. 6.1.f) RGPD) per poder incloure al llibre commemoratiu les fotografies de persones que han estat vinculades en el passat a les escoles, sense haver de recollir el consentiment d'aquestes persones, en els termes apuntats, i sempre que de forma prèvia al tractament la Fundació apliqui les garanties que s'exposen en aquest Fonament Jurídic, a fi i efecte de pal·liar o evitar l'impacte en els drets i llibertats de les persones físiques afectades.

D'acord amb les consideracions fetes en aquest dictamen en relació amb la consulta plantejada, es fan les següents,

Conclusions

El consentiment de les persones físiques que actualment formen part de la comunitat educativa o que n'han format part, suposa una base jurídica adequada i suficient per a la publicació de fotografies d'aquestes persones en el llibre commemoratiu (art. 6.1.a) RGPD).

Pel que fa a fotografies de persones físiques identificades o identificables que ja no formen part de la comunitat educativa, la seva publicació en el llibre commemoratiu pot trobar base jurídica suficient en l'article 6.1.f) RGPD, en connexió amb la LO 1/1982, sense haver de disposar del consentiment dels afectats, sempre que la Fundació apliqui les garanties específiques que s'exposen en el Fonament Jurídic V d'aquest dictamen.

Barcelona, 1 d'abril de 2020